

Elementi i kriteriji vrednovanja za 1. razred (Povijest) – prof. Drago Jonjić

Elementi i kriteriji ocjenjivanja:

RAZUMIJEVANJE JEZIKA I TEKSTA:

- nedovoljan (1) - učenik ni uz vrlo veliku pomoć nastavnika minimalno ne prevodi, ne razumije i ne interpretira prije pripremljene tekstove (više od 50%), a nepoznate tekstove uz pomoć rječnika i u školskim zadaćama ne prevodi i ne analizira više od 50 %; uz vrlo veliku pomoć nastavnika ne uspijeva upotrebljavati pravila za čitanje, pisanje i naglašavanje latinskih riječi, uz vrlo veliku pomoć prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavne i jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose manje od 50%, prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova i riječi latinskog podrijetla manje od 50%, te uz vrlo veliku pomoć prepoznaje, analizira i povezuje odnose riječi u rečenicama, uz veliku pomoć navodi riječi u rječničkom obliku i latinizme (manje od 50%).
- dovoljan (2) - učenik uz vrlo veliku pomoć nastavnika prevodi, razumije i interpretira prije pripremljene tekstove, a nepoznate tekstove uz pomoć rječnika i u školskim zadaćama minimalno uspješno prevodi (od 51 do 63 %); uz vrlo veliku pomoć nastavnika upotrebljava pravila za čitanje, pisanje i naglašavanje latinskih riječi; uz vrlo veliku pomoć prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavne i jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose; uz veliku pomoć nastavnika prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova i riječi latinskog podrijetla, te uz vrlo veliku pomoć prepoznaje, analizira i povezuje odnose riječi u rečenicama; uz veliku pomoć navodi riječi u rječničkom obliku (51-63 %) i latinizme.
- dobar (3) - učenik uz pomoć nastavnika dobro prevodi, razumije i interpretira prije pripremljene tekstove, a nepoznate tekstove uz pomoć rječnika i u školskim zadaćama prevodi od 64 do 76%; uz pomoć nastavnika upotrebljava pravila za čitanje, pisanje i naglašavanje latinskih riječi; uz pomoć prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavne i jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose; uz pomoć nastavnika prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova i riječi latinskog podrijetla, te prepoznaje, analizira i povezuje odnose riječi u rečenicama; uz pomoć navodi riječi u rječničkom obliku i latinizme od 64 do 76% ;
- vrlo dobar (4) - učenik uz minimalnu pomoć prevodi, razumije i interpretira prije pripremljene tekstove, a nepoznate tekstove uz pomoć rječnika u školskim zadaćama prevodi od 77 do 90%; uz minimalnu pomoć nastavnika upotrebljava pravila za čitanje, pisanje i naglašavanje latinskih riječi, prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavne i jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose; uz minimalnu pomoć nastavnika prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova i riječi latinskog podrijetla, te prepoznaje, analizira i povezuje odnose riječi u

rečenicama; uz minimalnu pomoć navodi riječi u rječničkom obliku i latinizme, od 77 do 90 %;

- odličan (5) - učenik potpuno samostalno prevodi, razumije i interpretira prije pripremljene tekstove, a nepoznate tekstove uz pomoć rječnika i u školskim zadaćama prevodi više od 90%; učenik potpuno samostalno upotrebljava pravila za čitanje, pisanje i naglašavanje latinskih riječi, prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavne i jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose; samostalno prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova i riječi latinskog podrijetla, te prepoznaje, analizira i povezuje odnose riječi u rečenicama; navodi riječi u rječničkom obliku i latinizme, više od 90%.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA:

- nedovoljan (1) - učenik ni uz vrlo veliku pomoć nastavnika minimalno ne nabraja, ne smješta i ne uspoređuje pojmove povezane s rimskom poviješću; učenik ni uz vrlo veliku pomoć nastavnika minimalno ne može komentirati, diskutirati i zaključivati o vrijednostima građanskih i ljudskih vrlina i mana na temelju života ključnih osoba i događaja iz rimske povijesti; učenik ni uz veliku pomoć nastavnika ne prepoznaje, ne uočava i ne uspoređuje utjecaj latinskog jezika na hrvatski jezik i druge jezike; učenik ni uz veliku pomoć nastavnika ne opisuje i ne diskutira o utjecaju Rima na razvoj civilizacije u našim krajevima. Na pisanoj provjeri zadatke rješava manje od 50 %.
- dovoljan (2) - učenik uz vrlo veliku pomoć nastavnika nabraja, smješta i uspoređuje pojmove povezane s rimskom poviješću; učenik uz vrlo veliku pomoć nastavnika komentira, diskutira i zaključuje o vrijednostima građanskih i ljudskih vrlina i mana na temelju života ključnih osoba i događaja iz rimske povijesti; učenik uz veliku pomoć nastavnika prepoznaje, uočava i uspoređuje utjecaj latinskog jezika na hrvatski jezik i druge jezike; učenik uz veliku pomoć nastavnika opisuje i diskutira o utjecaju Rima na razvoj civilizacije u našim krajevima. Na pisanoj provjeri zadatke rješava od 51 do 63 %.
- dobar (3) - učenik uz pomoć nastavnika dobro nabraja, smješta i uspoređuje pojmove povezane s rimskom poviješću; učenik uz pomoć nastavnika dobro komentira, diskutira i zaključuje o vrijednostima građanskih i ljudskih vrlina i mana na temelju života ključnih osoba i događaja iz rimske povijesti; učenik uz pomoć nastavnika dobro prepoznaje, uočava i uspoređuje utjecaj latinskog jezika na hrvatski jezik i druge jezike; učenik uz pomoć nastavnika opisuje i diskutira o utjecaju Rima na razvoj civilizacije u našim krajevima. Na pisanoj provjeri zadatke rješava od 64 do 76%.

- vrlo dobar (4) - učenik uz minimalnu pomoć nabraja, smješta i uspoređuje pojmove povezane s rimskom poviješću; učenik uz minimalnu pomoć nastavnika dobro komentira, diskutira i zaključuje o vrijednostima građanskih i ljudskih vrlina i mana na temelju života ključnih osoba i događaja iz rimske povijesti; učenik uz minimalnu pomoć nastavnika prepoznaje, uočava i uspoređuje utjecaj latinskog jezika na hrvatski jezik i druge jezike, te opisuje i diskutira o utjecaju Rima na razvoj civilizacije u našim krajevima. Na pisanoj provjeri zadatke rješava od 77 do 90 %;

- odličan (5) - učenik potpuno samostalno nabraja, smješta i uspoređuje pojmove povezane s rimskom poviješću; učenik samostalno komentira, diskutira i zaključuje o vrijednostima građanskih i ljudskih vrlina i mana na temelju života ključnih osoba i događaja iz rimske povijesti; učenik samostalno prepoznaje, uočava i uspoređuje utjecaj latinskog jezika na hrvatski jezik i druge jezike, te opisuje i diskutira o utjecaju Rima na razvoj civilizacije u našim krajevima. Na pisanoj provjeri zadatke rješava više od 90%.

RAD

- nedovoljan (1) – učenik jako rijetko aktivno sudjeluje u rješavanju zadataka na satu, slabo surađuje s kolegama u grupi; rijetko poštuje tuđe mišljenje i ne dopušta članovima grupe da govore i rade; nema razvijen interes za rad; ne poštuje dogovorena pravila rada; rijetko sudjeluje u izlaganju, interpretaciji novog gradiva, diskusiji; rijetko je temeljit, savjestan i pažljiv u radu. Na nastavnom satu dogovorene zadatke (ili zadatke kod kuće – izvješća, osvrte, referate) rješava manje od 50 %.

- dovoljan (2) – učenik uz veliko poticanje nastavnika sudjeluje u radu i aktivnostima na satu; uz veliku pomoć i poticanje rješava, istražuje, izlaže, predstavlja i raspravlja o dogovorenim zadacima/ temi; rijetko pokazuje inicijativu i uz veliko poticanje pomalo doprinosi pozitivnom ozračju u učionici ili izvan nje. Na nastavnom satu dogovorene zadatke (ili zadatke kod kuće – izvješća, osvrte, referate) rješava od 51 do 63 %.

- dobar (3) - učenik uz pomoć nastavnika dobro sudjeluje u radu i aktivnostima na satu; uz pomoć i poticanje rješava, istražuje, izlaže, predstavlja i raspravlja o dogovorenim zadacima/ temi; uz poticanje nastavnika pokazuje inicijativu i doprinosi pozitivnom ozračju u učionici ili izvan nje. Na nastavnom satu dogovorene zadatke (ili zadatke kod kuće – izvješća, osvrte, referate) rješava od 64 do 76%.

- vrlo dobar (4) - učenik uz minimalnu pomoć i poticanje sudjeluje u radu i aktivnostima na satu; uz minimalnu pomoć i poticanje rješava, istražuje, izlaže, predstavlja i raspravlja o dogovorenim zadacima/ temi; uz minimalno poticanje nastavnika pokazuje inicijativu i doprinosi pozitivnom ozračju u učionici ili izvan nje. Na nastavnom satu dogovorene zadatke (ili zadatke kod kuće – izvješća, osvrte, referate) rješava od 77 do 90 %.

- odličan (5) - učenik potpuno samostalno i vrlo aktivno i zainteresirano sudjeluje u radu i aktivnostima na satu; samostalno i sa interesom rješava, istražuje, izlaže, predstavlja i raspravlja o

dogovorenim zadacima/ temi; uvijek pokazuje inicijativu i doprinosi pozitivnom ozračju u učionici ili izvan nje. Na nastavnom satu dogovorene zadatke (ili zadatke kod kuće – izvješća, osvrte, referate) rješava više od 90 %.

ZAKLJUČNA OCJENA NA KRAJU NASTAVNE GODINE PROIZLAZI IZ:

Aritmetičke sredine svih ocjena u nastavnoj godini. Ako je učenik pokazao izniman napredak u usvajanju sadržaja i aktivnom sudjelovanju u nastavi u 2. polugodištu, tj. razdoblju nakon Božićnih praznika, zaključna ocjena može biti i viša od aritmetičke sredine svih ocjena u toj nastavnoj godini.

Elementi i kriteriji vrednovanja za 2. i 3. razred (Povijest) – prof. Drago Jonjić

Elementi ocjenjivanja:

činjenično znanje	Poznavanje i razumijevanje događaja, procesa i pojava, temeljnih kronoloških odrednica, osnova korištenja povijesnih i zemljopisnih karata te korištenje odgovarajuće povijesne terminologije.
konceptualno znanje	Poznavanje, korištenje i razumijevanje tehničkih koncepata kao okvira za tumačenje i razumijevanje prošlih događaja, procesa i pojava. Riječ je o konceptima vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada na povijesnim izvorima, povijesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja.
proceduralno znanje	Poznavanje i primjena odgovarajućih metoda, postupaka i procedura u radu s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti.

Kriteriji ocjenjivanja:

Nedovoljan (1)	<p>Činjenično znanje</p> <p>- Učenik ne može ni mehanički reproducirati sadržaje uz pomoć i poticaj, ne uočava bitno, u usmenom izlaganju je vrlo spor i nesamostalan. Učenik ne poznaje povijesnu terminologiju.</p> <p>Konceptualno znanje</p> <p>a) <i>vrijeme i prostor</i></p> <p>- Učenik ne može ni svakodnevnim rječnikom niti uz pomoć nastavnika opisati tijek, slijed i trajanje povijesnog događaja. Ne uspijeva izraditi jednostavni grafički prikaz tijeka vremena (lente vremena, mentalne mape) uz predložak. Ne može odrediti desetljeće, stoljeće i tisućljeće niti uz nastavnikovu pomoć. Ne može opisuje osnovna obilježja razdoblja koje proučava niti uz nastavnikovu pomoć. Ne upisuje i ne ucrtava osnovne podatke u slijepu kartu niti uz nastavnikovu pomoć.</p>
----------------	--

	<p>Ne može nacrtati jednostavniju slijepu kartu prema zadanom predlošku. Ne crta niti jednostavnije grafičke prikaze.</p> <p><i>b) uzroci i posljedice</i></p> <p>- Učenik ne razlikuje uzrok, povod i posljedice. Ne uočava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Ne uočava izravno izrečene uzroke i posljedice niti uz nastavnikovu pomoć ne prepoznaje neizravno rečene uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Ne navodi niti jedan uzrok i posljedicu nekog prošlog događaja ili pojave.</p> <p><i>c) rad s povijesnim izvorima</i></p> <p>- Učenik ne može ni opisati niti navesti vrijednost i ograničene povijesnog izvora ni uz pomoć nastavnika. Ne može navesti ni opisati vrste povijesnih izvora ni uz pomoć nastavnika. Ne može opisati prošli događaj na temelju povijesnog izvora. Ne može postaviti ni jednostavna pitanja o izvoru ni uz nastavnikovu pomoć.</p> <p><i>d) povijesna perspektiva</i></p> <p>- Učenik ne uočava postojanje različitih prikaza prošlosti i ne opisuje njihova obilježja ni uz nastavnikovu pomoć. Ne može dati ni jednostavna objašnjenja o tome zašto ljudi tumače prošlost na različite načine koristeći se svakodnevnim primjerima. Ne može opisati značenje pojedinih osoba, događaja i pojava iz povijesti srednjeg i ranog novog vijeka ni uz nastavnikovu pomoć.</p> <p><i>e) usporedba i sučeljavanje</i></p> <p>- Učenik ne može povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisati u kontekstu vremena događaja ni uz pomoć nastavnika. Ne navodi njihove sličnosti i zajednička obilježja. Ne može svrstati događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) ni uz pomoć nastavnika.</p> <p>Proceduralno znanje</p> <p>- Učenik ne prepoznaje metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima ni uz nastavnikovu pomoć.</p>
<p>Dovoljan (2)</p>	<p>Činjenično znanje</p> <p>- Učenik mehanički reproducira sadržaje uz pomoć i poticaj, ima poteškoća u uočavanju bitnog i zaključivanju, u usmenom</p>

izlaganju vrlo spor i nesamostalan. Učenik djelomično koristi povijesnu terminologiju.

Konceptualno znanje

a) vrijeme i prostor

- Svakodnevnim rječnikom i uz pomoć nastavnika opisuje tijek, slijed i trajanje povijesnog događaja. Izrađuje jednostavni grafički prikaz tijeka vremena uz predložak. Smješta godine u desetljeće, stoljeće i tisućljeće uz nastavnikovu pomoć. Opisuje neka obilježja razdoblja koje proučava te smješta događaje i osobe u odgovarajuća razdoblja uz nastavnikovu pomoć. Upisuje i ucrtava osnovne podatke u slijepu kartu uz nastavnikovu pomoć. Crta jednostavnije slijepe karte prema zadanom predlošku. Crta jednostavniji grafički prikaz tijeka vremena prema uputama uz navođenje nastavnika.

b) uzroci i posljedice

- Učenik razlikuje pojam uzrok, povod i posljedica. Uočava uzroke i posljedice prošlih događaja. Prepoznaje izravno izrečene uzroke i posljedice te uz nastavnikovu pomoć prepoznaje neizravno rečene uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Navodi jedan uzrok i jednu posljedicu nekog događaja ili pojave.

c) rad s povijesnim izvorima

- Učenik opisuje vrijednost i ograničene povijesnog izvora uz pomoć nastavnika. Opisuje vrste povijesnih izvora i navodi jednostavne primjere iz osobnog života te iz razdoblja koje obrađuje. Opisuje prošli događaj na temelju povijesnog izvora. Postavlja jednostavna pitanja o izvoru uz nastavnikovu pomoć.

d) povijesna perspektiva

- Učenik uočava da postoje različiti prikazi prošlosti te opisuje njihova obilježja uz nastavnikovu pomoć. Daje jednostavna objašnjenja o tome zašto ljudi tumače prošlost na različite načine koristeći se svakodnevnim primjerima. Opisuje značenje pojedinih osoba, događaja i pojava iz povijesti srednjeg i ranog novog vijeka uz nastavnikovu pomoć.

e) usporedba i sučeljavanje

- Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisuje stavljajući ih u kontekst uz pomoć nastavnika. Navodi njihove sličnosti i zajednička obilježja. Svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) uz pomoć nastavnika.

	<p>Proceduralno znanje</p> <p>- Učenik prepoznaje neke metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima te osnovne metode, postupke i procedure rada i primjenjuje ih, ali uz pomoć nastavnika.</p>
<p>Dobar (3)</p>	<p>Činjenično znanje</p> <p>- Učenik reproducira najbitnije činjenice iz sadržaja, nesistematično izlaže o prošlim događajima, procesima i pojavama. Učenik koristi jednostavniju povijesnu terminologiju. U usmenom izlaganju nesamostalan, ima poteškoća u izlaganju. Učenik je usvojio više od polovine ključnih pojmova koje može samostalno pojasniti.</p> <p>Konceptualno znanje</p> <p>a) <i>vrijeme i prostor</i></p> <p>- Učenik opisuje tijek, slijed i trajanje događaja. Učenik navodi tijek vremena, smješta osobe i pojave u odgovarajuća povijesna razdoblja s vremenskim odstupanjem. Izrađuje jednostavne grafičke prikaze tijeka vremena. Određuje godinu, stoljeće i tisućljeće. Učenik se koristi kartom. Nabraja vremenski slijed događaja na karti. Upisuje i ucrtava tražene podatke u slijepu kartu uz manje odstupanje prema uputama. Crta jednostavnije slijepe karte uz tematski predložak. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena prema detaljnim uputama i prema tematskom predlošku.</p> <p>b) <i>uzroci i posljedice</i></p> <p>- Učenik objašnjava pojam uzroka, povoda i posljedice. Navodi uzroke, povod i posljedice prošlih događaja. Navodi izravno i neizravno izrečene uzroke i posljedice na primjerima prošlih događaja i pojava koje proučava uz pomoć nastavnika. Navodi više od jednog uzroka i posljedice nekog događaja i pojave.</p> <p>c) <i>rad s povijesnim izvorima</i></p> <p>- Učenik navodi vrijednosti i ograničenja povijesnih izvora na konkretnim primjerima iz razdoblja koje proučava. Uočava važnost povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje jednostavan odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Učenik opisuje povijesni izvor, postavlja pitanje o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka. Uspoređuje dva povijesna izvora te ih opisuje.</p>

	<p>d) <i>povijesna perspektiva</i></p> <p>- Učenik uspoređuje pojedine prikaze i perspektive te identificira neke sličnosti i razlike. Navodi neke razloge nastanka različitih prikaza prošlosti. Opisuje značenje pojedinih osoba, događaja i pojava iz povijesti srednjeg i ranog novog vijeka.</p> <p>e) <i>usporedba i sučeljavanje</i></p> <p>- Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisuje stavljajući ih u kontekst u kojemu se mogu interpretirati. Opisuje njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaj. Svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija).</p> <p>Proceduralno znanje</p> <p>- Učenik poznaje i primjenjuje neke metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti uz pomoć nastavnika.</p>
<p>Vrlo dobar (4)</p>	<p>Činjenično znanje</p> <p>- Uz neznatnu pomoć učenik definira, opisuje i objašnjava događaje, procese i pojave te temeljne kronološke odrednice predviđene godišnjim izvedbenim kurikulumom. Učenik koristi povijesnu terminologiju. U usmenom i pismenom izlaganju sistematičan je i točan, ali sporiji. Učenik je usvojio sve ključne pojmove, ali ne može sve u potpunosti pojasniti.</p> <p>Konceptualno znanje</p> <p>a) <i>vrijeme i prostor</i></p> <p>- Učenik objašnjava tijek, slijed i trajanje događaja. Učenik opisuje tijek vremena, smješta samostalno osobe i pojave u odgovarajuća povijesna razdoblja. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena (lente vremena, mentalne mape). Određuje godinu, stoljeće i tisućljeće. Učenik se koristi kartom. Objašnjava vremenski slijed događaja na karti. Upisuje i ucrtava tražene podatke u slijepu kartu te crta jednostavnije slijepu kartu. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena prema uputama i prema tematskom predlošku.</p> <p>b) <i>uzroci i posljedice</i></p> <p>- Učenik opisuje uzroke, povod i posljedice koji su doveli do pojedinih povijesnih događaja, pojava ili procesa, kao i rezultat tih zbivanja. Učenik uočava uzroke, povod i posljedicu te</p>

	<p>navodi kategorije uzroka. Uočava izravno najvažnije navedene uzroke i posljedice ili zaključuje o njima kada nisu izravno izrečeni. Navodi da su neki uzroci i posljedice važniji od drugih. Opisuje zašto treba istražiti više od jednog uzroka i posljedice nekog događaja i pojave.</p> <p><i>c) rad s povijesnim izvorima</i></p> <p>- Učenik opisuje vrijednosti i ograničenja povijesnih izvora na konkretnim primjerima iz razdoblja koje proučava. Navodi značenje povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Učenik objašnjava i vrednuje povijesni izvor, postavlja pitanje o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka te o autoru, njihovim gledištima i namjerama. Uspoređuje dva povijesna izvora te iznosi zaključak.</p> <p><i>d) povijesna perspektiva</i></p> <p>- Učenik uspoređuje pojedine interpretacije i perspektive te objašnjava sličnosti i razlike. Objašnjava neke razloge nastanka različitih prikaza prošlosti na odabranim primjerima. Objašnjava značenje odabranih osoba, događaja ili pojava iz povijesti srednjeg i ranog novog vijeka.</p> <p><i>e) usporedba i sučeljavanje</i></p> <p>- Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisuje stavljajući ih u kontekst u kojemu se mogu ocijeniti i interpretirati. Objašnjava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaj. Svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) te formulira opći zaključak.</p> <p>Proceduralno znanje</p> <p>- Učenik poznaje i primjenjuje odgovarajuće metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima i u istraživanju prošlosti uz uputu nastavnika.</p>
<p>Odličan (5)</p>	<p>Činjenično znanje</p> <p>- Učenik samostalno definira, opisuje i objašnjava događaje, procese i pojave te temeljne kronološke odrednice predviđene godišnjim izvedbenim kurikulumom. U usmenom i pismenom izlaganju sistematičan je i točan. Učenik samostalno koristi</p>

odgovarajuću povijesnu terminologiju. Učenik je usvojio sve ključne pojmove te ih može samostalno pojasniti.

Konceptualno znanje

a) vrijeme i prostor

- Učenik samostalno objašnjava tijek, slijed i trajanje događaja. Koristi se rječnikom kojim opisuje tijek vremena, smješta samostalno osobe i pojave u odgovarajuća povijesna razdoblja. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena (lente vremena, mentalne mape). Samostalno određuje godinu, stoljeće i tisućljeće. Učenik se samostalno koristi kartom. Samostalno objašnjava vremenski slijed događaja na karti. Samostalno upisuje i ucrtava tražene podatke u slijepu kartu te crta jednostavnije slijepe karte.

b) uzroci i posljedice

- Učenik samostalno objašnjava uzroke, povod i posljedice koji su doveli do pojedinih povijesnih događaja, pojava ili procesa, kao i rezultat tih zbivanja. Učenik razlikuje uzroke, povod i posljedicu te objašnjava kategorije uzroka. Uočava izravno navedene uzroke i posljedice ili zaključuje o njima kada nisu izravno izrečeni. Objašnjava da su neki uzroci i posljedice važniji od drugih. Objašnjava zašto treba istražiti više od jednog uzroka i posljedice nekog događaja i pojave te provjeriti dostupne izvore.

c) rad s povijesnim izvorima

- Učenik objašnjava vrijednosti i ograničenja povijesnih izvora na konkretnim primjerima iz razdoblja koje proučava. Razumije značenje povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Učenik analizira i vrednuje povijesni izvor, postavlja pitanje o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka te o autoru, njihovim gledištima i namjerama. Uspoređuje dva ili više povijesnih izvora te iznosi zaključak.

d) povijesna perspektiva

- Učenik samostalno uspoređuje pojedine interpretacije i perspektive te objašnjava sličnosti i razlike. Objašnjava razloge nastanka različitih prikaza prošlosti na odabranim primjerima. Objašnjava značenje odabranih osoba, događaja ili pojava iz povijesti srednjeg i ranog novog vijeka.

e) usporedba i sučeljavanje

- Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva razumije i objašnjava stavljajući ih u kontekst u kojemu se mogu ocijeniti i interpretirati. Usporedbom uočava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaj. Usporedbom svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) te formulira opći zaključak.

Proceduralno znanje

- Učenik poznaje i samostalno primjenjuje odgovarajuće metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima i u istraživanju prošlosti.

Elementi i kriteriji vrednovanja za 4. razred (Povijest) – prof. Drago Jonjić

Elementi ocjenjivanja:

Činjenično znanje	podrazumijeva usvajanje temeljnih povijesnih znanja: činjenica, važnih događaja, osoba, pojava i povijesnih pojmova.
Konceptualno znanje	Konceptualno znanje – sposobnost učenika da stvara povijesno mišljenje, vještine kronološkog i prostornog snalaženja i analizu povijesnih događaja i poveziva s drugim događajima i predmetima.
Pismena provjera	radi se poslije obrađenih većih povijesnih cjelina

Kriteriji ocjenjivanja:

Nedovoljan (1)	Učenik nije postigao minimalno povijesno znanje. Izjavljuje da nije spreman, ne zna, ne želi odgovarati. Ni uz stalno vođenje i pomoć nastavnika ne može izlagati povijesne podatke, događaje, niti ih može povezivati s drugim događajima niti analizirati.
Dovoljan (2)	Prisjeća se i netočno i površno iznosi stečeno znanje, procese, događaje i činjenice. Traži stalnu pomoć Površno i uz veće pogreške izlaže povijesne podatke, događaje i procese. Treba veliku pomoć pri izvođenju zaključaka i uzročno posljedičnih veza. Slabo se snalazi u prostoru i vremenu.
Dobar (3)	Učenik djelomično prepoznaje najvažnije događaje, pojave, procese i činjenice. Traži češću pomoć. Djelomično prepoznaje događaje, procese i činjenice. Treba mu stalno vođenje. Djelomično uočava veze između pojedinih događaja i ne može ih samostalno povezati.

<p>Vrlo dobar (4)</p>	<p>Zna većinu povijesnih pojava, događaja, činjenica izlaže ih uz manju nesigurnost i uz pomoć nastavnika.</p> <p>Uz manju nesigurnost izlaže događaje, pojave i pojmove. Samostalno izvodi zaključke, razlikuje uzroke od posljedica. Snalazi se u prostoru i vremenu, služi se kartama i literaturom.</p>
<p>Odličan (5)</p>	<p>Učenik zna većinu ili sve tražene povijesne događaje, pojave, pojmove i točno i samostalno ih izlaže.</p> <p>Točno izlaže događaje, pojmove i pojave. Može samostalno tražiti veze između pojedinih događaja. Vlada povijesnom terminologijom i zna se služiti povijesnom literaturom.</p>

Elementi i kriteriji vrednovanja za 1.-4. razred (Povijest) – prof. Mato Ešegović

Elementi ocjenjivanja:

činjenično znanje	Poznavanje i razumijevanje događaja, procesa i pojava, temeljnih kronoloških odrednica, osnova korištenja povijesnih i zemljopisnih karata te korištenje odgovarajuće povijesne terminologije.
konceptualno znanje	Poznavanje, korištenje i razumijevanje tehničkih koncepata kao okvira za tumačenje i razumijevanje prošlih događaja, procesa i pojava. Riječ je o konceptima vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada na povijesnim izvorima, povijesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja.
proceduralno znanje	Poznavanje i primjena odgovarajućih metoda, postupaka i procedura u radu s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti.

Kriteriji ocjenjivanja:

Nedovoljan (1)	<p>Činjenično znanje</p> <p>- Učenik ne može ni mehanički reproducirati sadržaje uz pomoć i poticaj, ne uočava bitno, u usmenom izlaganju je vrlo spor i nesamostalan. Učenik ne poznaje povijesnu terminologiju.</p> <p>Konceptualno znanje</p> <p>a) <i>vrijeme i prostor</i></p> <p>- Učenik ne može ni svakodnevnim rječnikom niti uz pomoć nastavnika opisati tijek, slijed i trajanje povijesnog događaja. Ne uspijeva izraditi jednostavni grafički prikaz tijeka vremena (lente vremena, mentalne mape) uz predložak. Ne može odrediti desetljeće, stoljeće i tisućljeće niti uz nastavnikovu pomoć. Ne može opisuje osnovna obilježja razdoblja koje proučava niti uz nastavnikovu pomoć. Ne upisuje i ne ucrtava</p>
----------------	--

	<p>osnovne podatke u slijepu kartu niti uz nastavnikovu pomoć. Ne može nacrtati jednostavniju slijepu kartu prema zadanom predlošku. Ne crta niti jednostavnije grafičke prikaze.</p> <p><i>b) uzroci i posljedice</i></p> <p>- Učenik ne razlikuje uzrok, povod i posljedice. Ne uočava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Ne uočava izravno izrečene uzroke i posljedice niti uz nastavnikovu pomoć ne prepoznaje neizravno rečene uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Ne navodi niti jedan uzrok i posljedicu nekog prošlog događaja ili pojave.</p> <p><i>c) rad s povijesnim izvorima</i></p> <p>- Učenik ne može ni opisati niti navesti vrijednost i ograničene povijesnog izvora ni uz pomoć nastavnika. Ne može navesti ni opisati vrste povijesnih izvora ni uz pomoć nastavnika. Ne može opisati prošli događaj na temelju povijesnog izvora. Ne može postaviti ni jednostavna pitanja o izvoru ni uz nastavnikovu pomoć.</p> <p><i>d) povijesna perspektiva</i></p> <p>- Učenik ne uočava postojanje različitih prikaza prošlosti i ne opisuje njihova obilježja ni uz nastavnikovu pomoć. Ne može dati ni jednostavna objašnjenja o tome zašto ljudi tumače prošlost na različite načine koristeći se svakodnevnim primjerima. Ne može opisati značenje pojedinih osoba, događaja i pojava iz prapovijesti i starog vijeka ni uz nastavnikovu pomoć.</p> <p><i>e) usporedba i sučeljavanje</i></p> <p>- Učenik ne može povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisati u kontekstu vremena događaja ni uz pomoć nastavnika. Ne navodi njihove sličnosti i zajednička obilježja. Ne može svrstati događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) ni uz pomoć nastavnika.</p> <p>Proceduralno znanje</p> <p>- Učenik ne prepoznaje metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima ni uz nastavnikovu pomoć.</p>
Dovoljan (2)	Činjenično znanje

- Učenik mehanički reproducira sadržaje uz pomoć i poticaj, ima poteškoća u uočavanju bitnog i zaključivanju, u usmenom izlaganju vrlo spor i nesamostalan. Učenik djelomično koristi povijesnu terminologiju.

Konceptualno znanje

a) vrijeme i prostor

- Svakodnevnim rječnikom i uz pomoć nastavnika opisuje tijek, slijed i trajanje povijesnog događaja. Izrađuje jednostavni grafički prikaz tijeka vremena uz predložak. Smješta godine u desetljeće, stoljeće i tisućljeće uz nastavnikovu pomoć. Opisuje neka obilježja razdoblja koje proučava te smješta događaje i osobe u odgovarajuća razdoblja uz nastavnikovu pomoć.

Upisuje i ucrtava osnovne podatke u slijepu kartu uz nastavnikovu pomoć. Crta jednostavnije slijepe karte prema zadanom predlošku. Crta jednostavniji grafički prikaz tijeka vremena prema uputama učitelja te uz navođenje učitelja.

b) uzroci i posljedice

- Učenik razlikuje pojam uzrok, povod i posljedica. Uočava uzroke i posljedice prošlih događaja. Prepoznaje izravno izrečene uzroke i posljedice te uz nastavnikovu pomoć prepoznaje neizravno rečene uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Navodi jedan uzrok i jednu posljedicu nekog događaja ili pojave.

c) rad s povijesnim izvorima

- Učenik opisuje vrijednost i ograničene povijesnog izvora uz pomoć nastavnika. Opisuje vrste povijesnih izvora i navodi jednostavne primjere iz osobnog života te iz razdoblja koje obrađuje. Opisuje prošli događaj na temelju povijesnog izvora. Postavlja jednostavna pitanja o izvoru uz nastavnikovu pomoć.

d) povijesna perspektiva

- Učenik uočava da postoje različiti prikazi prošlosti te opisuje njihova obilježja uz nastavnikovu pomoć. Daje jednostavna objašnjenja o tome zašto ljudi tumače prošlost na različite načine koristeći se svakodnevnim primjerima. Opisuje značenje pojedinih osoba, događaja i pojava iz prapovijesti i starog vijeka uz nastavnikovu pomoć.

e) usporedba i sučeljavanje

- Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisuje stavljajući ih u kontekst uz pomoć nastavnika. Navodi njihove sličnosti i zajednička obilježja.

	<p>Svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) uz pomoć nastavnika.</p> <p>Proceduralno znanje</p> <p>- Učenik prepoznaje neke metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima te osnovne metode, postupke i procedure rada i primjenjuje ih, ali uz pomoć nastavnika.</p>
<p>Dobar (3)</p>	<p>Činjenično znanje</p> <p>- Učenik reproducira najbitnije činjenice iz sadržaja, nesistematično izlaže o prošlim događajima, procesima i pojavama. Učenik koristi jednostavniju povijesnu terminologiju. U usmenom izlaganju nesamostalan, ima poteškoća u izlaganju. Učenik je usvojio više od polovine ključnih pojmova koje može samostalno pojasniti.</p> <p>Konceptualno znanje</p> <p>a) <i>vrijeme i prostor</i></p> <p>- Učenik opisuje tijek, slijed i trajanje događaja. Učenik navodi tijek vremena, smješta osobe i pojave u odgovarajuća povijesna razdoblja s vremenskim odstupanjem. Izrađuje jednostavne grafičke prikaze tijeka vremena. Određuje godinu, stoljeće i tisućljeće. Učenik se koristi kartom. Nabraja vremenski slijed događaja na karti. Upisuje i ucrtava tražene podatke u slijepu kartu uz manje odstupanje prema uputama. Crta jednostavnije slijepe karte uz tematski predložak. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena prema detaljnim uputama i prema tematskom predlošku.</p> <p>b) <i>uzroci i posljedice</i></p> <p>- Učenik objašnjava pojam uzroka, povoda i posljedice. Navodi uzroke, povod i posljedice prošlih događaja. Navodi izravno i neizravno izrečene uzroke i posljedice na primjerima prošlih događaja i pojava koje proučava uz pomoć nastavnika. Navodi više od jednog uzroka i posljedice nekog događaja i pojave.</p> <p>c) <i>rad s povijesnim izvorima</i></p> <p>- Učenik navodi vrijednosti i ograničenja povijesnih izvora na konkretnim primjerima iz razdoblja koje proučava. Uočava važnost povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje jednostavan odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Učenik opisuje povijesni izvor, postavlja pitanje o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka. Uspoređuje dva povijesna izvora te ih opisuje.</p>

	<p>d) <i>povijesna perspektiva</i></p> <p>- Učenik uspoređuje pojedine prikaze i perspektive te identificira neke sličnosti i razlike. Navodi neke razloge nastanka različitih prikaza prošlosti. Opisuje značenje pojedinih osoba, događaja i pojava iz prapovijesti i starog vijeka.</p> <p>e) <i>usporedba i sučeljavanje</i></p> <p>- Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisuje stavljajući ih u kontekst u kojemu se mogu interpretirati. Opisuje njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaj. Svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija).</p> <p>Proceduralno znanje</p> <p>- Učenik poznaje i primjenjuje neke metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti uz pomoć nastavnika.</p>
<p>Vrlo dobar (4)</p>	<p>Činjenično znanje</p> <p>- Uz neznatnu pomoć učenik definira, opisuje i objašnjava događaje, procese i pojave te temeljne kronološke odrednice predviđene godišnjim izvedbenim kurikulumom. Učenik koristi povijesnu terminologiju. U usmenom i pismenom izlaganju sistematičan je i točan, ali sporiji. Učenik je usvojio sve ključne pojmove, ali ne može sve u potpunosti pojasniti.</p> <p>Konceptualno znanje</p> <p>a) <i>vrijeme i prostor</i></p> <p>- Učenik objašnjava tijek, slijed i trajanje događaja. Učenik opisuje tijek vremena, smješta samostalno osobe i pojave u odgovarajuća povijesna razdoblja. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena (lente vremena, mentalne mape). Određuje godinu, stoljeće i tisućljeće. Učenik se koristi kartom. Objašnjava vremenski slijed događaja na karti. Upisuje i ucrtava tražene podatke u slijepu kartu te crta jednostavnije slijepe karte. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena prema uputama i prema tematskom predlošku.</p> <p>b) <i>uzroci i posljedice</i></p>

	<p>- Učenik opisuje uzroke, povod i posljedice koji su doveli do pojedinih povijesnih događaja, pojava ili procesa, kao i rezultat tih zbivanja. Učenik uočava uzroke, povod i posljedice te navodi kategorije uzroka. Uočava izravno najvažnije navedene uzroke i posljedice ili zaključuje o njima kada nisu izravno izrečeni. Navodi da su neki uzroci i posljedice važniji od drugih. Opisuje zašto treba istražiti više od jednog uzroka i posljedice nekog događaja i pojave.</p> <p><i>c) rad s povijesnim izvorima</i></p> <p>- Učenik opisuje vrijednosti i ograničenja povijesnih izvora na konkretnim primjerima iz razdoblja koje proučava. Navodi značenje povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Učenik objašnjava i vrednuje povijesni izvor, postavlja pitanje o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka te o autoru, njihovim gledištima i namjerama. Uspoređuje dva povijesna izvora te iznosi zaključak.</p> <p><i>d) povijesna perspektiva</i></p> <p>- Učenik uspoređuje pojedine interpretacije i perspektive te objašnjava sličnosti i razlike. Objašnjava neke razloge nastanka različitih prikaza prošlosti na odabranim primjerima. Objašnjava značenje odabranih osoba, događaja ili pojava iz prapovijesti i starog vijeka.</p> <p><i>e) usporedba i sučeljavanje</i></p> <p>- Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva opisuje stavljajući ih u kontekst u kojemu se mogu ocijeniti i interpretirati. Objašnjava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaj. Svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) te formulira opći zaključak.</p> <p>Proceduralno znanje</p> <p>- Učenik poznaje i primjenjuje odgovarajuće metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima i u istraživanju prošlosti uz uputu nastavnika.</p>
Odličan (5)	Činjenično znanje

- Učenik samostalno definira, opisuje i objašnjava događaje, procese i pojave te temeljne kronološke odrednice predviđene godišnjim izvedbenim kurikulumom. U usmenom i pismenom izlaganju sistematičan je i točan. Učenik samostalno koristi odgovarajuću povijesnu terminologiju. Učenik je usvojio sve ključne pojmove te ih može samostalno pojasniti.

Konceptualno znanje

a) vrijeme i prostor

- Učenik samostalno objašnjava tijek, slijed i trajanje događaja. Koristi se rječnikom kojim opisuje tijek vremena, smješta samostalno osobe i pojave u odgovarajuća povijesna razdoblja. Izrađuje grafičke prikaze tijeka vremena (lente vremena, mentalne mape). Samostalno određuje godinu, stoljeće i tisućljeće. Učenik se samostalno koristi kartom. Samostalno objašnjava vremenski slijed događaja na karti. Samostalno upisuje i ucrtava tražene podatke u slijepu kartu te crta jednostavnije slijepe karte.

b) uzroci i posljedice

- Učenik samostalno objašnjava uzroke, povod i posljedice koji su doveli do pojedinih povijesnih događaja, pojava ili procesa, kao i rezultat tih zbivanja. Učenik razlikuje uzroke, povod i posljedicu te objašnjava kategorije uzroka. Uočava izravno navedene uzroke i posljedice ili zaključuje o njima kada nisu izravno izrečeni. Objašnjava da su neki uzroci i posljedice važniji od drugih. Objašnjava zašto treba istražiti više od jednog uzroka i posljedice nekog događaja i pojave te provjeriti dostupne izvore.

c) rad s povijesnim izvorima

- Učenik objašnjava vrijednosti i ograničenja povijesnih izvora na konkretnim primjerima iz razdoblja koje proučava. Razumije značenje povijesnih izvora u proučavanju prošlosti te oblikuje odgovor koji uključuje podatke iz izvora. Učenik analizira i vrednuje povijesni izvor, postavlja pitanje o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka te o autoru, njihovim gledištima i namjerama. Uspoređuje dva ili više povijesnih izvora te iznosi zaključak.

d) povijesna perspektiva

- Učenik samostalno uspoređuje pojedine interpretacije i perspektive te objašnjava sličnosti i razlike. Objašnjava razloge

nastanka različitih prikaza prošlosti na odabranim primjerima. Objasnjava značenje odabranih osoba, događaja ili pojava iz prapovijesti i starog vijeka.

e) usporedba i sučeljavanje

- Učenik povijesne događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva razumije i objašnjava stavljajući ih u kontekst u kojemu se mogu ocijeniti i interpretirati. Usporedbom uočava njihove sličnosti, zajednička obilježja ili međusobne različitosti i utjecaj. Usporedbom svrstava događaje, pojave i procese te djela ljudskog stvaralaštva u skupine (klasifikacija) te formuliira opći zaključak.

Proceduralno znanje

- Učenik poznaje i samostalno primjenjuje odgovarajuće metode, postupke i procedure rada s povijesnim izvorima i u istraživanju prošlosti.